

Flor, Vicent, *Nosaltres som el València. Futbol, poder i identitats* (Afers, 2020), 136 pp. ISBN: 978-84-16260-86-7.

Les ciències socials han recelat, sovint, d'abordar determinats objectes d'estudi en percebre'ls com a superflus o poc rellevants. El futbol és una d'aquestes temàtiques marginades, exceptuant puntuals i valuoses aportacions, per la nostra historiografia. Allò que és habitual des de fa dècades a Gran Bretanya, és a dir l'estudi com a objecte de recerca acadèmica del rerefons social i polític del futbol, un dels fenòmens més rellevants del món contemporani, aquí encara és

menystingut. El buit bibliogràfic al respecte és prou evident tot i la cada vegada més respectable quantitat de contribucions, com l'obra de Flor, que darrerament tracten d'esmenar-ho.

Sobre els equips de futbol podem trobar monografies diverses, sovint encarregades amb motiu d'alguna efemèride rellevant del club. Malauradament, però, la majoria focalitzen el seu relat únicament en la trajectòria esportiva dels conjunts, obviant habitualment aspectes destacats com la seva transcendència social o el fet que hagin bastit una identitat assumida amb major o menor mesura per una comunitat determinada.

Sobre el València CF existeix una munió d'obres que recorren la història de l'entitat del cap i casal dissociant-la del seu entorn. Flor, en canvi, ens ofereix una panoràmica diferent que, precisament, pretén copsar els elements que altres no han tingut en compte, com son la vinculació del club amb la ciutat i el seu entorn més proper (el País Valencià) o les relacions que ha mantingut amb les institucions. Uns vincles que han

evolució segons el signe del partit instal·lat al govern o la conjuntura sociopolítica del moment. L'autor ens descriu quins i de quin tipus han estat aquests lligams amb els poders fàctics, però també, i segurament és un dels aspectes més destacats del llibre, tracta de desgranar els motius que expliquen perquè el València ha esdevingut hegemònic al País Valencià a nivell identitari. Més enllà dels èxits i els títols esportius, Flor ens atorga les claus per entendre el perquè de tot plegat. Futbol, poder i identitats, com remarca el subtítol, són els eixos d'una obra que explica aspectes malauradament poc abordats en la bibliografia prèvia sobre el club. Més enllà del rerefons vital que va empènyer l'autor a retratar les llums i ombres d'un conjunt històric del futbol estatal que avui en dia pateix les conseqüències de la seva obligada reconversió en societat anònima esportiva, *Nosaltres som el València* pretén obrir el camp de joc i aportar interpretacions, des d'àmbits com la sociologia, que ens permetin entendre l'abast social del futbol a partir d'un objecte d'estudi com és en aquest cas el València CF.

L'obra, de lectura fluida atès el to divulgatiu emprat volgudament per l'autor, es divideix en capítols breus i entenedors. Així, un cop repassats els vincles emocionals determinants per conèixer com es va originar el projecte, ens endinsem en la història més recent del club —que compren el període 1995–2005— a partir de les relacions amb el poder local, fet que ens permet copsar la indisociabilitat del binomi futbol i política, a voltes negat i, a la pràctica, impossible de deslligar com evidencia el text que ens ocupa. En el següent capítol se'ns presenta el marc interpretatiu idoni per analitzar amb rigor el futbol des de l'àmbit de les ciències socials. Les aportacions de diversos autors, des de l'antropòleg Marc Augé, fins a l'historiador Eric Hobsbawm, passant per altres visions com les de Brohm, Boniface, Vázquez Montalbán, Bromberger o Galeano, ens atorguen claus interpretatives al voltant de la dimensió social d'aquest esport. Ritus, hàbitats, classe social o ètnia poden ser elements sobre els que s'erigeixen unes identitats amb les que hom es pot identificar. També la nació, a la que Flor dedica un dels capítols on detalla com la instrumentalització del futbol per part del poder (mitjançant l'explotació dels èxits de clubs i seleccions com a mètode per cohesionar nacionalment una població) s'enfronta al seu ús reivindicatiu, com exemplifica el cas de la selecció del Front d'Alliberament Nacional algerià. En aquest sentit, el text ens assenyala com ha evolucionat aquesta

identificació a partir de la trajectòria de *la Roja*, la selecció espanyola, i el pòsit nacionalista que l'ha impregnat. Un protagonisme compartit, segons l'autor, amb el Reial Madrid. A partir de l'anàlisi de la seva dimensió social, incloent la rivalitat amb el FC Barcelona, Flor ens remet metafòricament a com la pugna que mantenen capital-perifèria s'ha vist reflectida en el que anomena bipartidisme futbolístic.

A partir d'aquí l'obra reprèn el relat més proper a nivell territorial tot explicitant amb concisió les identitats col·lectives amb que es relaciona als diversos clubs valencians. Mentre alguns equips s'han erigit en el símbol d'una identitat associada a una comunitat local ben delimitada, el València CF, atesa la seva major implantació, ha esdevingut l'equip 'més valencià' tot i la seva penetració territorial desigual. Una hegemonia que, però, com l'autor apunta, s'ha vist reduïda a una identitat associada al regionalisme que en els darrers anys ha estat assumida per l'autonomisme, fet que ha limitat la seva projecció a la resta de l'Estat, on Reial Madrid i FC Barcelona han monopolitzat l'atenció mediàtica i les simpaties de la majoria de seguidors. Un fet que com desgrana Flor a través de greuges de tota mena (des d'escàndols arbitrals a menysteniments ideològics) ha abonat l'antimadridisme de bona part de l'afició valencianista i també, tot i que l'autor destaca com amb els anys ha anat a menys, el seu antibarcelonisme. Aquest darrer, vinculat a episodis com la Batalla de València durant la Transició o l'anticalanisme visceral capitalitzat pel blaverisme, s'aborda en un capítol que descriu la vinculació d'un segment de l'afició més radicalitzada del club, els Yomus, amb l'extrema dreta. En l'apartat final, com no podia ser d'una altra manera, Flor explica com la reconversió del club en societat anònima esportiva, la imposició d'un model de gestió empresarial i la seva venda a un únic propietari aliè originari de Singapur ha afectat a l'entitat i com aquest procés ha incidit en la identitat d'un club amb un arrelament local que malda per sobreviure en un futbol global.

Nosaltres som el València. Futbol, poder i identitats és, doncs, una contribució valuosa per, a través del futbol – entès com a teatre de la identitat com el va definir el filòsof anglès Simon Crichtley –, comprendre el rerefons social i polític que transcendeix l'àmbit esportiu i, com aquest, possibilita la construcció i desenvolupament d'unes identitats en constant evolució en plena globalització. Sens dubte, estem davant d'una

obra necessària que hauria de servir com a punt de partida per a futures recerques de major abast sobre els diversos aspectes que l'obra apunta però, a voltes, aborda de manera excessivament breu, com la incidència del règim franquista o la penetració del blaverisme al futbol valencià durant la Transició. Confiem, doncs, en que *Nosaltres som el València* incentivi noves aportacions que aprofundeixin en temes com la construcció i perpetuació en clau identitària de la rivalitat València-Llevant, la possible alteració de la mateixa a recer de les transformacions socials del món actual o dels èxits esportius d'altres conjunts valencians o l'impacte de determinats passatges històrics en l'evolució del club, com la dictadura primoriverista o la Guerra Civil.

Carles Viñas Gracia
Universitat de Barcelona